

โครงการประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา “วิถีดั้งเดิมสู่ความอุดมสมบูรณ์”

โดย

นายเกรียงไกร ดวงขจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา “วิธีดั้งเดิมสู่ความอุดมสมบูรณ์”

โดย

นายเกรียงไกร ดวงจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FERTILITY : A LOCAL WAY OF LIFE

By

Kreingkrai Duangkajorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINEART

Department of Ceramics

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ วิถีดั้งเดิมสู่ความอุดมสมบูรณ์ ” เสนอโดย นายเกรียงไกร ดวงขจร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ พิษยะสุนทร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สยมพร กาษรสุวรรณ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกา ปาลเปรม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ พิษยะสุนทร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สยมพร กาษรสุวรรณ)

...../...../.....

49153302 : สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

คำสำคัญ : วิธีสู่ความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

เกรียงไกร ดวงขจร : วิธีดั้งเดิมสู่ความอุดมสมบูรณ์. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ. ประเสริฐ พิทยสุนทร และ ผศ. สยามพร กาษรสวรรณ. 56หน้า.

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจในวิถีชีวิตของความเป็นไปในสังคมชนบทในสมัยก่อน ที่สร้างรูปแบบการใช้ชีวิตเรียบง่ายจากอาชีพเกษตรกรที่ต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศ โดยการอยู่อาศัยท่ามกลางธรรมชาติ และมีการสร้างงานหัตถกรรมรวมทั้งที่อยู่อาศัยจากวัสดุภายในท้องถิ่น และมีการเพาะปลูกผลผลิตที่พอเพียงเพื่อความอุดมสมบูรณ์ที่คงอยู่โดยไม่ทำลายธรรมชาติเพราะเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกัน ที่จะสามารถดำรงอยู่ร่วมกันกับสภาพแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

จากรูปทรงตามจินตนาการ ที่นำโครงสร้างจากผลผลิตทางการเกษตรมาสร้างสรรค์รูปทรง และจัดองค์ประกอบ โดยวิธีการตัดทอนจากเครื่องมือเครื่องใช้ในวิถีชีวิตชนบท และใช้ปลาเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ มุ่งเน้นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ลดทอนรูปทรงสร้างรูปทรงใหม่ สะท้อนความงาม เนื้อหา รูปทรงเทคนิคที่สัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนและมีเอกภาพ

วัตถุดิบที่ใช้ในการสร้างสรรค์เป็นดินพื้นถิ่นตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการขึ้นรูปผลงาน เเผาด้วยเตาแก๊สในอุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียสโดยมุ่งเน้นให้ได้สีส้มจากธรรมชาติของเนื้อดินมาแสดงออกในงาน และให้คำนำหนักเพิ่มเติมจากสีเคลือบไฟดำเผาที่อุณหภูมิ 1000 องศาเซลเซียสที่มีสีเขียวและสีน้ำตาล ผสมผสานกันด้วยคราบเขม่าควันในการเผารมควันด้วยฟางข้าว

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

49153302 : MAJOR : CERAMICS

KEY WORD : THE PATH TO ABUNDANCE

KREINGKRAI DUANGKAJORN : FERTILITY : A LOCAL WAY OF LIFE. THESIS

ADVISORS : PRASERT PICHAYASOONTHORN ASST PROF. AND SAYUMPORN
KASORNSUWAN ASST PROF. 56pp.

This thesis is for a master degree in Fine Art emphasized on a creation of ceramic sculpture. It expressed the impression of the traditional way of life in the past. It created a simple way to live among the environment. People used local materials to build houses and make handicrafts. Farmers avoided destroying the environment. Thus, people lived in harmony with the environment.

A structure of agriculture harvest was used to create and form a figure using some parts of local implements. Fish was used to symbolize abundance. The sculpture focused on presenting a symbolic expression, diminishing and recreating figure. It reflected beauty, content, harmonious blend of, and unity.

The raw material used for the creation was the local clay from Dan Kwain; a district in Nakorn Ratchasima province. It was molded and burnt in a kiln at 800°C to get the natural orange color of the clay. Next, it was burnt at 1,000°C to get the color green and brown. Then added with smoke stain from straw's fumigation.

Department of Ceramics Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยมีความรู้สึกดีทุกครั้งที่ได้ทำงานศิลปะและสิ่งที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาก็ได้บิดามารดานั้นให้ความสนับสนุนอย่างดีตลอดมาและโดยให้ศึกษาในสิ่งที่ใจรักตลอดมา และแรงบันดาลใจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้วิจัยนั้นได้พบเจอจากการสนทนาในยามค่ำคืนอย่างมากมาย ทั้งจากเพื่อน พี่และน้อง โดยที่ผู้วิจัยก็ไม่ได้สนใจหรือมุ่งเน้นที่จะได้ประโยชน์อันใด แต่มันก็ได้ตกตะกอนแทรกซึมเข้ามาเป็นความรู้สึก ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวหรือสร้างสรรค์ผลงานเป็นรูปแบบส่วนตัวขึ้น จากนั้นก็ได้รับการขัดเกลาจากอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดทั้งเนื้อหาวิชาการและการใช้ชีวิต ซึ่งอาจจะมีทั้งคำติชม คำหวังใย คำสอน หรือแม้แต่คำว่ากล่าว แต่ทั้งหมดก็เป็นความหวังดีของคณาจารย์ที่มีต่อผู้วิจัยทั้งสิ้น จึงขอกราบขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

และสุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณ ความหวังใย ความอบอุ่นและกำลังใจของบุคคลที่อยู่ข้างๆ ที่เป็นแรงกายและแรงใจเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ขั้นตอนของการศึกษา.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
แหล่งข้อมูล.....	4
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	4
2 ที่มาแนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	5
แนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	5
ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
ทัศนคติหรือความเชื่อส่วนรวม.....	7
อิทธิพลที่ได้รับจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	8
เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวนา.....	12
เครื่องมือจับสัตว์น้ำ.....	14
ที่มาของรูปทรงในการสร้างสรรค์.....	16
เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	16
แง่มุมในทฤษฎีศิลปะ.....	16
ความบันเทิงใจจากศิลปกรรม.....	17

บทที่	หน้า
3	ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน..... 20
	เนื้อดินปั้นและเทคนิคการตกแต่ง 20
	กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล 20
	การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.... 21
	การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2.... 28
	การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ... 34
	สรุปการเลือกชิ้นงานเพื่อมาขยายเป็นผลงานสำเร็จ..... 39
	ผลงานชุดที่ 1 ชื่อผลงาน อุ้มข้าว 39
	ผลงานชุดที่ 2 ชื่อผลงาน อุ้มน้ำ..... 41
	ผลงานชุดที่ 3 ชื่อผลงาน กสิกรรม..... 42
	ผลงานชุดที่ 4 ชื่อผลงาน บูชาพระแม่โพสพ..... 43
	ผลงานชุดที่ 5 ชื่อผลงาน เก็บเกี่ยว 44
	ผลงานชุดที่ 6 ชื่อผลงาน น่าน้ำ..... 45
	ผลงานชุดที่ 7 ชื่อผลงาน ชั่วนาตาปี..... 46
	ผลงานชุดที่ 8 ชื่อผลงาน เครื่องใช้ไม้สอย..... 47
4	การวิเคราะห์รูปทรง ทัศนธาตุ และการแก้ปัญหาการสร้างสรรค์..... 48
	การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน 48
	เนื้อหาในการวิเคราะห์ผลงาน 50
	โครงสร้างของรูปทรง..... 50
	ปริมาตรของรูปทรง 51
	ที่ว่างกับรูปทรง..... 51
	พื้นผิวและค่าน้ำหนักของสี 52
5	สรุปผลการสร้างสรรค์..... 53
	ปัญหาและการแก้ปัญหาการสร้างสรรค์..... 53
	บรรณานุกรม 55
	ประวัติผู้วิจัย..... 56

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของสังคมชนบทที่มีการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนบ้าน ในการทำเกษตรกรรม	10
2	ความสัมพันธ์ของสังคมชนบทที่มีการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนบ้าน ในการทำเกษตรกรรม	10
3	ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท บรรยากาศการเล่นของเด็กๆ ในถิ่นที่อยู่อาศัย ท่ามกลางสังคมเกษตรกรรม	11
4	ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท บรรยากาศการเล่นของเด็กๆ ในถิ่นที่อยู่อาศัย ท่ามกลางสังคมเกษตรกรรม	11
5	คันไถของชาวนาที่ต้องใช้แรงงานจากควาย.....	12
6	คราดในการเกี่ยวหน้าดินที่ต้องใช้แรงงานจากควาย.....	12
7	สีฟัด เป็นเครื่องฟัดเปลือกข้าวเพื่อแยกเมล็ดที่ไม่มีเนื้อหรือขี้ลือออกจาก เมล็ดข้าวดีๆ	13
8	เครื่องสีข้าว	13
9	ไซ	14
10	ลอบยี่น.....	14
11	อีจู้	15
12	สู่ม	15
13	กิจกรรมของชีวิตชนบท	18
14	จินตนาการจากเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน	19
15	จินตนาการจากเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน	19
16	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	21
17	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	22
18	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	22
19	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	23
20	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	23
21	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	24
22	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1	24
23	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1.....	25

ภาพที่	หน้า
24	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1 25
25	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1 26
26	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1 26
27	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1 27
28	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1 27
29	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 1..... 28
30	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 29
31	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 29
32	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 30
33	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 30
34	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 31
35	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 31
36	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 32
37	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 32
38	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 2 33
39	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 35
40	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 35
41	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 36
42	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 36
43	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 37
44	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 37
45	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 38
46	แบบร่างสามมิติในช่วงระยะที่ 3 38
47	ชื่อผลงาน อุ๋ข้าว 40
48	ชื่อผลงาน อุ๋น้ำ 41
49	ชื่อผลงาน กติกรรม 42
50	ชื่อผลงาน บูชาพระแม่โพสพ 43
51	ชื่อผลงาน เก็บเกี่ยว 44

ภาพที่		หน้า
52	ชื่อผลงาน น่าน้ำ.....	45
53	ชื่อผลงาน ชั่วหน้าตาปี.....	46
54	ชื่อผลงาน เครื่องใช้ไม้สอย.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statements and Signification of Problems)

ปัจจุบันนี้วิถีทางและแบบอย่างของการดำเนินชีวิตของคนไทยได้แปรเปลี่ยนไปจากอดีตอย่างมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อแบบแผนของการดำเนินชีวิตของคนไทยโดยทั่วไป อีกทั้งแนวทางของการพัฒนาประเทศที่มีแนวโน้มมุ่งสร้างประเทศจากเดิม ที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศดำเนินชีวิตในแนวทางเกษตรกรรม ไปสู่การเป็นประเทศที่ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่จะทำสิ่งใดก็จะมุ่งเน้นถึงผลผลิตเป็นจำนวนมากเป็นหลักจึงส่งผลชีวิตชานาซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายใกล้ชิดกับธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีระบบเศรษฐกิจแบบใหม่และการแก่งแย่งแข่งขันกันมากขึ้น โดยที่มุ่งเน้นไปที่ผลผลิตแต่ด้านเดียว จนทำให้มีการนำเทคโนโลยีและสารเคมีเข้ามาใช้ในการทำนาในปัจจุบัน ซึ่งอาจทำให้ชานาเหนื่อยน้อยลงและได้ผลผลิตมากขึ้นแต่ก็ต้องแลกกับการสูญเสียสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไป

สภาพชีวิตชนบทที่ดำเนินสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากการที่เคยใช้แรงงานร่างกายประกอบกับภูมิปัญญาดั้งเดิมที่อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติได้ถูกแทนที่จากอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และสารเคมีในการทำการเกษตรสมัยใหม่ เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ พร้อมทั้งได้สร้างความเปลี่ยนแปลงแก่พฤติกรรมที่เคยผูกพันกันอย่างแน่นอนของผู้คน สัตว์เลี้ยง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ได้พัฒนาจนเกิดเป็นกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม และประเพณีที่แสดงออกเอกลักษณ์ของท้องถิ่นแต่ละแห่งได้สูญหายไปที่สุดในที่สุด

จากจุดเริ่มต้นนี้ ได้ก่อเกิดเป็นแนวคิด เพื่อแสดงออกถึงมุมมองและความรู้สึก ที่ประทับใจ ในวิถีชีวิตของผู้คนในชนบทที่ประกอบอาชีพเกษตรกรใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย โดยการพึ่งพาอาศัยอยู่กับธรรมชาติเพราะการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมนั้นทำให้สมดุลของธรรมชาติกับมนุษย์อยู่ร่วมกันได้ โดยมีการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำการเพาะปลูกและงานหัตถกรรมที่เป็นข้าวของเครื่องใช้รวมทั้งที่อยู่อาศัยก็นำมาจากธรรมชาติรอบๆตัว โดยไม่ได้มีความหรูหราหรือฟุ้งเฟ้อเพื่อสามารถที่จะหาความสุขได้ง่ายๆจากผลผลิตที่มีโดยไม่ได้ทำลายความอุดมสมบูรณ์ที่มีอยู่

เหมือนเก่าก่อนที่บอกว่าในน้ำมีปลาในนามีข้าว จากความประทับใจตรงนี้จึงได้สื่อแสดงออกมาเป็นลักษณะรูปทรงตามจินตนาการส่วนตัวโดยอาศัยโครงสร้างรูปทรงจากผลผลิตทางการเกษตร เช่นเมล็ดข้าวที่สื่อถึงผลผลิต และแสดงองค์ประกอบจากการตัดทอนคลี่คลายเครื่องมือเครื่องใช้ในวิถีชีวิตชนบทสมัยก่อน โดยใช้ปลาสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อเสนอจินตภาพแห่งวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมที่จะแสดงให้เห็นถึงความมีชีวิตความเป็นบรรยากาศในการทำงานเกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Goal and Objective)

เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เกิดความพอใจในทัศนะของผู้วิจัยทั้งทางศิลปะและสุนทรียภาพ โดยยึดหลักการสร้างสรรค์ รูปทรงจากเครื่องมือเครื่องใช้ในสังคมชนบทสมัยก่อนให้เห็นถึงการทำงานเกษตรกรรม และรูปทรงของผลผลิตทางการเกษตรกรรมเช่นเมล็ดข้าวและปลาที่แสดงออกถึงความอุดมสมบูรณ์บวกกับร่องรอยการขูดขีดหรือตีทำให้เกิดพื้นผิวที่ดูเป็นธรรมชาติผสมผสานกับร่องรอยที่สร้างขึ้นจากมนุษย์ โดยใช้วัสดุเป็นดินพื้นบ้านที่มีพื้นผิวที่หยาบแต่ให้ความสัมผัสที่อบอุ่นดูเป็นธรรมชาติโดยเน้นสาระสำคัญ 2 ประการคือ

1. สร้างรูปทรงตามจินตนาการส่วนตัวโดยอาศัยโครงสร้างจากผลผลิตทางการเกษตร และแสดงองค์ประกอบ จากการตัดทอนจากเครื่องมือเครื่องใช้ในวิถีชีวิตชนบท โดยใช้ปลาเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์
2. สื่อแสดงออกเพื่อเสนอจินตภาพแห่งวิถีในการดำเนินชีวิตชนบทแบบดั้งเดิมที่จะแสดงให้เห็นถึงความมีชีวิตความเป็นบรรยากาศในการทำงานเกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์

สมมติฐานของการศึกษา (Hypothesis to be tested)

ความประทับใจในวิถีและรูปแบบรวมทั้งบรรยากาศในการดำเนินชีวิตของความเป็นไปของชนบทในสมัยเก่าก่อนที่สร้างรูปแบบการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายจากอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาฟ้าฝน โดยการเดินทางไปในเส้นทางที่ขนานกับธรรมชาติ และมีการสร้างงานหัตถกรรมรวมทั้งที่อยู่อาศัยอย่างกลมกลืนไปกับธรรมชาติ โดยได้ผลผลิตที่พอเพียงและความอุดมสมบูรณ์ที่คงอยู่และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพราะเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติเพื่อที่จะสามารถดำรงอยู่ร่วมกันกับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน โดยอาศัยรูปทรงตามจินตนาการส่วนตัวได้จากโครงสร้างจากผลผลิตทางด้านเกษตรมาสร้างให้

เกิดรูปทรง และแสดงองค์ประกอบ จากการตัดทอนจากเครื่องมือเครื่องใช้ในวิถีชีวิตชนบท โดยใช้ปลาเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์

ขอบเขตของการศึกษา (Scope or Delimitation of The Study)

การสร้างสรรคงานศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผาในครั้งนี้เกิดจากความประทับใจในการใช้ชีวิตในการเกษตรกรรมในสมัยก่อน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการประทับใจในรูปลักษณะของโครงสร้างรูปทรงของผลผลิตทางการเกษตรเช่นเมล็ดข้าวและหน้าที่การใช้สอยของเครื่องมือจึงได้ทำการศึกษารูปทรงและวิธีการใช้งานเครื่องมือต่างๆและวัสดุเนื้อดินที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ประกอบกับเทคนิคในการตกแต่งทางเครื่องปั้นดินเผาให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมชาติและแสดงได้ถึงวิถีชีวิตในชนบท

เพื่อให้การสร้างสรรคมีขอบเขตการดำเนินงานเป็นไปตามความมุ่งหมาย ข้าพเจ้าจึงกำหนดขอบเขตในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษารูปทรงโครงสร้างของผลผลิตทางการเกษตรกรรมเช่น เมล็ดข้าว วิเคราะห์รูปทรงเพื่อกำหนดสัญลักษณ์แสดงเนื้อหาตามความงามของรูปทรง
2. ค้นคว้าหาข้อมูลวิถีความเป็นอยู่ข้าวของเครื่องใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวนา
3. ศึกษาเนื้อดินที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับรูปทรงและแนวความคิดของงาน
4. ผลงานที่จะสร้างสรรค์ขึ้นมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ชุดความสูงโดยประมาณ 50-70 เซนติเมตร
5. ขึ้นรูปโดยการขุดและบีบเพื่อให้ได้รูปทรงตามต้องการโดยจะมีการตกแต่งด้วยการขูดขีดหรือตีและใช้น้ำดินสีในการตกแต่งอีกครั้ง
6. การเผาจะใช้อุณหภูมิในการเผาตั้งแต่ 800- 1000 องศาเซลเซียสโดยประมาณ

ขั้นตอนของการศึกษา (Process of The Study)

1. กำหนดขอบเขตของปัญหา
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์หาข้อมูลทั้งหมดเพื่อความชัดเจนในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. วิเคราะห์ทัศนธาตุตามหลักองค์ประกอบทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ของการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา
5. สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของแบบร่าง นำเสนอต่อคณะกรรมการและอาจารย์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงพัฒนาในเรื่องของแนวความคิด และการสร้างสรรค์รูปแบบของผลงานเป็นระยะ

6. ทดลองคุณสมบัติของเนื้อดินปั้นและเคลือบที่เหมาะสมกับแนวความคิด
7. ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานจริง
8. สรุปการสร้างสรรค์ผลงาน ปัญหาในการดำเนินงานของโครงการ
9. นำเสนอผลงานสำเร็จและเอกสารรายงานประกอบโครงการและการวิเคราะห์

วิธีการศึกษา (Method of study)

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลความคิดวิเคราะห์รูปแบบของผลงานและหารูปแบบของผลงาน
2. สร้างสรรค์ผลงานจากความประทับใจในรูปแบบของความสงบอย่างเรียบง่ายแบบชนบทจากรูปแบบของเครื่องมือในงานเกษตรกรรมซึ่งได้ผสมผสานกับจินตนาการส่วนตัวโดยใช้องค์ประกอบทางด้านศิลปะในการสร้างสรรค์เพื่อแสดงออกทางความงามตามทัศนะแล้วความรู้สึกของข้าพเจ้า
3. ค้นหารูปแบบและสัญลักษณ์รวมทั้งเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถสื่อถึงแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ที่ได้
4. ปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบโดยการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ
5. สร้างสรรค์และแก้ปัญหาจากผลงานจริงโดยขยายจากแบบร่าง 3 มิติที่กำหนดไว้
6. สรุปและรวบรวมข้อมูลจัดทำเอกสารประกอบโครงการและจัดแสดงผลงาน

แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาหลักสุนทรียศาสตร์ และองค์ประกอบทางศิลปะในการสร้างสรรค์โดยรวมรวมจากตำราทางด้านศิลปะต่างๆ
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลแนวความคิด รวมทั้งเทคนิคต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการโดยรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ อินเทอร์เน็ต

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. คอมพิวเตอร์
2. หนังสือและเอกสาร
3. อุปกรณ์ในกระบวนการทำงานทางด้านเครื่องเคลือบดินเผา
4. กล้องถ่ายรูป

บทที่ 2

ที่มาแนวความคิดในการสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้มองเห็นและตระหนักถึงคุณค่าและภูมิปัญญาของวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวไร่ชาวนาโดยมีการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืนที่มีการพึ่งพาอาศัยและเคารพในธรรมชาติที่ไม่ได้มุ่งเน้นไปในเรื่องของผลผลิตแต่ทำไปเพื่อดำรงอยู่และอาศัยธรรมชาติรอบข้างที่สมบูรณ์ หากุ้ง หอย ปู ปลาและมีการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อใช้สอย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือทางเกษตรกรรมหรือเครื่องมือในการดักจับสัตว์ได้มีการใช้วัสดุในพื้นที่อย่างสมดุลและไม่ได้ทำลายสภาพแวดล้อมจนเป็นวิถีชีวิตที่สามารถดำเนินไปในเส้นทางที่ขนานไปกับธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ จึงก่อให้เกิดเป็นการดำรงชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นชนบทไทยในอดีต ที่นับวันก็จะมีแต่จะเลือนลางไป

จากความรู้สึกในข้างต้นผู้วิจัยต้องการที่จะสร้างผลงานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาจากความรู้สึกที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวไร่ชาวนา จากประสบการณ์ในวัยเยาว์ที่อาศัยในท้องถิ่นชนบท จนเกิดเป็นความรู้สึกประทับใจและถวิลหา ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและใช้ชีวิตอย่างสมถะท่ามกลางบรรยากาศแห่งท้องทุ่ง

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ลักษณะและการดำรงอยู่ของชีวิตชนบทไทย ที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรในอดีตนั้น มีวิถีชีวิตที่สมถะและเรียบง่าย รายล้อมไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อยู่กันอย่างเกื้อหนุนแบบพอมือพอกิน หยิบจับธรรมชาติมาสร้างเครื่องมือเครื่องใช้จนเกิดเป็นงานหัตถกรรมเพื่อดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลกับธรรมชาติเป็นสภาพชีวิตในชนบทที่ดำเนินสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน ไม่ได้มีความหรูหราหรือว่าฟุ้งเฟ้อ แต่สามารถที่จะหาความสุขที่มีอยู่จากสิ่งแวดล้อมจากผลผลิตที่มีโดยไม่ได้ทำลายความอุดมสมบูรณ์ที่มีอยู่เหมือนดังเก่าก่อนที่จะบอกได้ว่าในน้ำมีปลาในนามีข้าว ดังหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงตั้งแต่อาณาจักรสุโขทัยคือสิ่งยืนยันถึงความอุดมสมบูรณ์ในแผ่นดินไทยตั้งแต่อดีต ที่ก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมที่สะท้อนจินตภาพวิถีทางและแบบอย่างของผู้คนในท้องถิ่นชนบทไทย

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

งานศิลปะ (ART) และงานช่าง (CRAFT) มีความคล้ายคลึงกันมาก จนทำให้เข้าใจสับสนกันเสมอ ยกต่อการแยกแยะความแตกต่างให้เห็นชัดเจน เพราะเดิมทีเดียว งานที่มนุษย์ทำในสมัยโบราณ อาจเรียกว่าเป็นงานช่างทั้งสิ้น เพราะผู้สร้างมุ่งประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรก งานใดที่มีความมุ่งหมายเพื่อใช้สอยเป็นอันดับแรก มีความงามรองลงมา งานนั้นเป็นงานช่าง (CRAFT) หรือศิลปะที่มีประโยชน์ (USEFUL ART) ส่วนงานใดที่มีความมุ่งหมายเพื่อความงาม ความเบิกบานใจเป็นอันดับแรก ประโยชน์ใช้สอยรองลงมา งานนั้นเป็นศิลปะ (ART OF FINE ART) ประโยชน์ของงานศิลปะ และงานช่างต่างกัน งานช่างมุ่งสนองความต้องการเบื้องต้น (PRIMARY NEEDS) หรือทางด้านจิตใจมากกว่ากาย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ทรายใดที่คนยังอดอยากงานช่างมีความจำเป็นมาก แต่เมื่อปากท้องอิ่มแล้ว งานศิลปะจึงมีความสำคัญภายหลัง ตัวอย่างอาจเห็นได้จากงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน (FOLK ART AND CRAFT) ซึ่งเป็นประยุกต์ศิลป์ หรือ ศิลปะที่มีประโยชน์ใช้สอย เพราะส่วนใหญ่จะเป็นผลงานทางเครื่องมือเครื่องใช้ ในการยังชีพที่ชาวบ้านสร้างขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการเบื้องต้น ในบางสมัยที่มีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านมีเวลาว่างจากการทำมาหากิน ก็จะใช้ฝีมือประดิษฐ์ สลักเสลาให้ดูงดงามขึ้น กลายเป็นงานศิลปะแสดงถึงความประณีตละเอียดอ่อนของจิตใจ

การแยกแยะความแตกต่าง ระหว่างช่าง และงานศิลปะ ด้วยแนวความคิดว่า งานช่าง และงานศิลปะต่างกันทางด้านความงามและประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น อาจจะไม่เป็นการเพียงพอที่จะเห็นชัดเจน หรือมีเหตุผลนัก จากทัศนะของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ ที่ว่า กระบวนการสร้างงานของช่างโดยทั่วไป มุ่งที่ประโยชน์ใช้สอย ฝีมือ และความสวยงามเป็นเป้าหมายสำคัญ มิได้มุ่งให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ ความมีชีวิตจิตใจ และปัญญาความคิดเยี่ยงผลงานศิลปกรรม ซึ่งให้เห็นว่า ข้อแตกต่างระหว่างงานช่าง และงานศิลปะอีกข้อก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะต้องมิในตัวศิลปิน คุณลักษณะพิเศษที่ทำให้ศิลปินต่างไปจาก "ช่าง" และ ผลงานศิลปะต่างไปจากงานฝีมือ

ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ได้นิยามความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะไว้ว่า การสร้างสรรค์ศิลปะไม่อยู่ที่เรื่อง ซึ่งเป็นส่วนดำเนินวิธีทำของศิลปะ แต่อยู่ที่ศิลปกรรมที่สร้างขึ้นนั้นมีอำนาจแห่งจิตใจ และปัญญาความคิดของศิลปิน เข้าไปซึมซาบอยู่ในนั้น จึงทำให้ศิลปะที่สร้างขึ้นให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจและมีชีวิตจิตใจ

อารี สุทธิพันธุ์ ยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ในส่วนที่แสดงความคิดสร้างสรรค์ งานศิลปะมีเสรีภาพที่จะแสดงได้มากกว่า แม้ว่าทั้งงานศิลปะ และงานช่างจะมีความสามารถในการทำงานเท่าเทียมกันระดับหนึ่งก็ตาม (NEEDE ABILITY) แต่งานศิลปะผู้ทำจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าช่างที่ทำงานช่างธรรมดา

จากแนวความคิดทั้งหลายที่ได้ยกมา อาจกล่าวสรุปได้ว่างานช่างและงานศิลปะมีความแตกต่างกันคือ งานศิลปะนั้นมุ่งเน้นในเรื่อง ความงามมากกว่าประโยชน์ใช้สอย และงานศิลปะมีเสรีภาพที่จะแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์มากกว่างานช่าง ส่วนงานช่างนั้นมีความมุ่งหมายที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นจุดใหญ่ มิได้มุ่งให้เกิดอารมณ์ สะเทือนใจ ความมีชีวิตจิตใจ และปัญญา

ความคิดเช่นงานศิลปะ

เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ในการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงนำเอาแนวความคิดนี้มาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน

ทัศนคติหรือความเชื่อส่วนรวม

สังคมไทยในอดีต เป็นสังคมเกษตรกรรม โดยเฉพาะสังคมชนบท วิถีชีวิตของคนในชนบทที่มีความเรียบง่าย และผูกพันกับธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้จากศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ในการยังชีพ ซึ่งชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นมักจะใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาประดิษฐ์ขึ้นอย่างง่ายๆ ไม่ซับซ้อนแต่สนองประโยชน์ใช้สอยได้ดี เอกลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอยู่ในศิลปะชาวบ้าน คือ ความเรียบง่าย เพราะ ศิลปะชาวบ้านนั้นสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในชีวิต รูปแบบและวิธีการจึงเป็นไปตามสภาพที่เป็นอยู่อย่างง่ายมากกว่าที่จะมีความยุ่งยากซับซ้อนในที่นี้คำว่า "ศิลปะชาวบ้าน" นั้นก็หมายถึงศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านนั่นเอง

งานหัตถกรรม และศิลปหัตถกรรม ซึ่งเป็นวัตถุวัฒนธรรม (CULTURAL ARTIFACT) นั้นบ่งบอกวัฒนธรรมพื้นบ้านของแต่ละกลุ่มชน ในแต่ละถิ่นได้เป็นอย่างดี หากเราต้องการศึกษาด้านวัฒนธรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรม ขนบประเพณี ความเชื่อ ความนิยม และวิถีชีวิต ของกลุ่มชนแต่ละท้องถิ่นนั้น เราอาจศึกษาผ่านงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านได้ นอกเหนือไปจากคุณค่าทางด้านศิลปะ และวัฒนธรรมแล้วงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาสิ่งต่างๆในปัจจุบัน งานศิลปหัตถกรรม และงานหัตถกรรมพื้นบ้าน จำนวนมาก สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะงานหัตถกรรมที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ของมนุษย์ในอดีต หลายชนิดเป็นต้นเค้าของความคิดที่ทำให้เกิดการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยในปัจจุบัน

ปัจจุบันลักษณะของสังคมไทยเปลี่ยนไป สังคมเมืองรับเอาวัฒนธรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาจากต่างชาติ และกระจายออกไปสู่ชนบท ทำให้งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือ และภูมิปัญญาของชาวบ้าน ได้ลดจำนวนไปมาก บางประเภทหมดความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตก็สูญหายไป เมื่อมีสิ่งใหม่ที่ทันสมัย และเหมาะสมกับการใช้สอย

ตามสภาพชีวิตของคนปัจจุบัน มากกว่าเข้ามาแทนที่ งานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านเหล่านี้จึงถูกปล่อยปละละเลย ถูกทอดทิ้งให้สูญหายไปอย่างไร้คุณค่า ทั้งที่สิ่งเหล่านี้เคยเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต ทั้งยังได้ผ่านการกลั่นกรองพัฒนาสืบกันมาหลายชั่วชีวิต

การมองข้ามคุณค่าของงานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน ทำให้เกิดการสูญเสียดุลยภาพทางวัฒนธรรม ทั้งยังมีผลทำให้เกิดปัญหาในสังคมขึ้นมากมายเนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีจากประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้วมาใช้โดยขาดการกลั่นกรองให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตนเองทั้งที่ประเทศเหล่านั้นมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกับเราอย่างมากสิ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดของปัญหาทั้งปวงในสังคมการมองกลับไปสำรวจตัวเองกลับไปศึกษาธรรมชาติของตน ศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และศึกษาศักยภาพของเรา เพื่อให้รู้จักตนเองมากขึ้น แล้วพัฒนาไปบนวิถีวัฒนธรรม และรากฐานของภูมิปัญญาเดิมน่าจะเป็นหนทางที่ถูกต้องมากกว่า

เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้เห็นความสำคัญของงานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอันล้ำค่าที่กำลังจะสูญหายไปจากสังคมในปัจจุบันผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานขึ้น โดยได้รับแรงบันดาลใจจากงานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้านมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบเฉพาะตัว

อิทธิพลที่ได้รับจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เลโอทอลสตอย (LeoTolstoy) เคยกล่าวไว้ว่า "ความง่ายเป็นคุณลักษณะอันเดียวเหนือคุณลักษณะอื่นทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยปรารถนาจักบรรลุถึงความง่ายในที่นี้ ไม่ได้หมายถึง ความง่ายที่ขาดความเอาใจใส่ ความง่ายที่ขาดความประณีต ละเอียดอ่อน แต่หมายถึง ความเรียบง่าย ที่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย ความง่ายของศิลปะ (SIMPLICITY OF ART) มิใช่ของที่กระทำได้ง่าย (EASILY DONE) เพราะมันมีเงื่อนไขอีกประการหนึ่ง ร่องรับอยู่นั้นคือความงาม มักต้องเป็นความง่ายที่งดงาม การสร้างรูปแบบที่ซับซ้อน และยากนั้นเป็นของที่ทำได้ง่าย แต่การสร้างรูปแบบที่ซับซ้อนและง่ายนั้นเป็นของที่ทำได้ยาก

ในทัศนะของข้าพเจ้านั้น คุณสมบัติดังกล่าวมีอยู่ในผลงาน ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านเนื่องจากงานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านนั้นมี เอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความเรียบง่าย เพราะผลงานเหล่านี้โดยเฉพาะเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้านนั้นสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันและชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้สร้างขึ้นมาจากแบบและวิธีการจึงเป็นไปตามสภาพเป็นอยู่อย่างง่าย มีความงามที่เป็นไปอย่างธรรมชาติแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาตามความคิดความรู้สึก ของผู้สร้าง เป็นความงามความง่ายที่ประชาชนธรรมดาสามัญ สามารถเข้าใจ

ได้ แฝงไว้ด้วยความละเอียดอ่อนทางสุนทรียภาพ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นกำเนิด ที่ประสานสัมพันธ์ กับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

สิ่งเหล่านี้ เป็นบ่อเกิดของความบันเทิงใจ เป็นสิ่งเร้าให้เกิดความคิด และจินตนาการ ในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย โดยได้นำเอาข้อเท็จจริง บางส่วน คือ รูปทรง สี สัน วัสดุ ของเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน มาตัดทอนตัดแปลง ผสมผสาน กับจินตนาการของผู้วิจัย อันเกิดจากประสบการณ์ ความประทับใจ ต่องานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่เป็น เครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน โดยที่ผลงานมีลักษณะเป็นศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาและนำมาผสมผสานวัสดุจากธรรมชาติ กรรมวิธีประกอบวัสดุต่างๆเข้าด้วยกัน ด้วยวัสดุที่เลือกใช้ สะท้อนความเป็นชนบท เช่น ไม้ หวาย ข้าวเปลือก ฯลฯ เพื่อสื่อถึงความงามที่เรียบง่ายของการใช้ชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น โดยผ่านรูปทรงของเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้านในจินตนาการของผู้วิจัย เพื่อสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของสังคมชนบท

ในสังคมชนบทมีลักษณะการรวมกลุ่มสังคมมีความใกล้ชิดกันเป็นเครือญาติกัน รวมกันอยู่เป็นหมู่ที่มีขนาดเล็กง่ายต่อการไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ ความใกล้ชิดและความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดเคียงกัน สภาพแวดล้อมทางสังคมมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความผูกพันด้วยจิตใจ ทำให้สังคมชนบทมีความเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ด้วยความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย พึ่งพาอาศัยกันเป็นคุณค่าของความดีงามในสังคม

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการศึกษาอธิบายถึงเหตุและผลที่ทำให้สังคมชนบทมีสิ่งน่าประทับใจ เกิดความอบอุ่นและความสุขเมื่อหวนนึกถึงได้เป็นอย่างดีงามความสัมพันธ์ของชีวิตกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างแยกกันไม่ได้ความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้เห็นได้ชัดเจนในสังคมชนบท เช่น การทำการเกษตรกรรม การสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยได้จากวัสดุธรรมชาติ ยารักษาโรค

การศึกษาความสัมพันธ์ของชีวิตกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมชนบท เป็นการปรับสภาพให้เหมาะสมในสังคม และสามารถดำรงอยู่อย่างเกื้อกูลกันในสังคมปัจจุบัน

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท มีการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนบ้านในการทำเกษตรกรรม

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท มีการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนบ้านในการทำเกษตรกรรม

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท บรรยากาศการเล่นของเด็กๆในถิ่นที่อยู่อาศัย
ท่ามกลางสังคมเกษตรกรรม

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของสังคมชนบท บรรยากาศการเล่นของเด็กๆในถิ่นที่อยู่อาศัยท่ามกลาง
สังคมเกษตรกรรม

เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวนา

ข้าวของเครื่องใช้ของชาวนานั้นมีจุดประสงค์และความมุ่งหมายอย่างสามัญตรงไปตรงมา มีลักษณะที่เรียบง่ายเพื่อจะรับใช้ตนเอง อันเป็นการตอบสนองประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยเครื่องใช้ที่สร้างขึ้นด้วยน้ำมือของชาวนาเอง โดยที่ปราศจากเครื่องผ่อนแรงหรือเครื่องจักรกลใดๆทั้งสิ้น โดยจะประกอบไปด้วย

เครื่องมืออภิศิกรรม ที่ชาวนาชาวสวนจะนำมาผ่อนแรงหรือเพื่อความสะดวกในการทำมาหากินในชีวิตประจำวัน

ภาพที่ 5 คันไถของชาวนาที่ต้องใช้แรงงานจากควาย

ภาพที่ 6 คราดในการเกลี่ยหน้าดินที่ต้องใช้แรงงานจากควาย

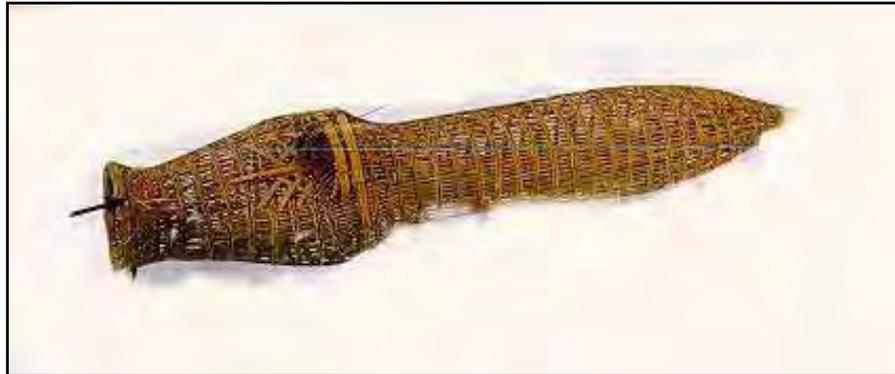
ภาพที่ 7 สีพาดเป็นเครื่องฟัดเปลือกข้าวเพื่อแยกเมล็ดที่ไม่มีเนื้อหรือขี้ลีบออกจากเมล็ดข้าวดี ๆ

ภาพที่ 8 เครื่องสีข้าว

เครื่องมือจับสัตว์น้ำ

เครื่องมือดักปลาเหล่านี้เป็นเครื่องจักรสาน ลักษณะให้ปลาว่ายเข้าไปและไม่สามารถออกมาได้แต่สำหรับเครื่องมือขังนั้น มีลักษณะของภาชนะธรรมดาที่มีตาของการขังสานถึงเพียงพอที่จะป้องกันปลาไม่ให้หนีรอดออกมาได้ ส่วนบนจะเป็นปากเปิดและปิดได้

ภาพที่ 9 ไซ

ภาพที่ 10 ลอบขัง

ภาพที่ 11 อี๊ซู่

ภาพที่ 12 สุ่ม

ที่มาของรูปทรงในการสร้างสรรค์

จากการรับรู้จากวัยเด็กที่เกิดจากความประทับใจในสภาพแวดล้อมของธรรมชาติและวิถีชีวิตในสังคมชนบทกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทในปัจจุบันในการศึกษาวิจัยได้ศึกษาทฤษฎีรูปทรงด้วยกันดังนี้

1. ทฤษฎีรูปทรงอินทรีย์รูป รูปทรงของสิ่งมีชีวิต หรือลักษณะคล้าย ๆ สิ่งมีชีวิต มีโครงสร้างที่ประกอบขึ้นด้วยการขยายตัวของเซลล์ต่างๆ เช่น คน สัตว์ พืช เมื่อก้าวถึงอินทรีย์รูปในงานศิลปะ เราหมายถึงรูปทรงที่ทำให้ความรู้สึกว่ามีโครงสร้างของชีวิต (องค์ประกอบของศิลปะ ชลูด นิ่มเสมอ)

2. ทฤษฎีรูปทรง รูปทรงที่มีได้จำกัดอยู่ในรูปแบบเรขาคณิต หรืออินทรีย์รูปแต่เกิดขึ้นอย่างอิสระ ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนของตนเอง เป็นไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่น รูปทรงของหยดน้ำ เมฆบ่อน้ำ มีลักษณะเคลื่อนไหว รูปทรงเรขาคณิตให้ความรู้สึกกลาง ๆ รูปทรงอินทรีย์ ให้ความ มีชีวิต รูปทรงอิสระ ให้ความเคลื่อนไหว (องค์ประกอบของศิลปะ ชลูด นิ่มเสมอ)

3. ทฤษฎีรูปทรงบริสุทธิ์ รูปทรงที่มีได้เป็นตัวแทนของสิ่งใดในธรรมชาติ เป็นรูปทรงของตัวมันเองแสดงออกโดยตัวมันเอง โดยอ้างอิงเปรียบเทียบกับธรรมชาติเข้าถึงรูปทรงบริสุทธิ์คือ พยายามตัดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นต่อสาระแท้จริงของรูปทรงจากธรรมชาติออกไปให้มากที่สุด ด้วยกระบวนการที่ควบคุม โดยการเห็นแจ้งหรือสัญชาตญาณ (องค์ประกอบของศิลปะ ชลูด นิ่มเสมอ)

เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานเป็นการสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุต่างชนิดมาผสมผสานก็ตามแนวคิดและการแสดงออกคือดินเผามีเคลือบและดินเผาไม่มีเคลือบแต่จะใช้เทคนิคการเผารมควันเพราะให้ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติที่ปราศจากการปรุงแต่งอีกทั้งยังให้ความรู้สึกถึงความเป็นสังคมชนบทซึ่งแฝงไว้ด้วยแง่คิด และจิตสำนึก

แง่มุมในทฤษฎีศิลปะ

การอธิบายผลงานหรือวิจารณ์งานศิลปะนั้นมิได้จำกัดความหมายในทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งอยู่ที่จะหยิบยกในแง่มุมหรือส่วนไหนมากล่าวถึง แต่ในทัศนะของผู้วิจัยเชื่อว่า ศิลปะคือการแสดงออก (Art as Expression) เป็นการถ่ายทอดความรู้สึก (Feeling) อารมณ์ (Emotion) มโนคติ (Idea) และความคิด (Thought) ในการแสดงออกและการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยคือ

ต้องการสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก แรงคิดของการแปรเปลี่ยนในสังคมชนบทปัจจุบันกับการพัฒนาในด้านวัตถุนิยมมากกว่าจิตใจ การแสวงหาแนวทางหรือแง่มุมให้คนในสังคมย้อนกลับมามองดูและตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่รอบ ๆ ตัวเราอยู่ทุกวันและยังมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

ความบันดาลใจจากศิลปกรรม

การสร้างสรรค้งานศิลปะโดยอาศัยเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีในการดำเนินชีวิตในชนบทนั้น ศิลปินที่ผู้วิจัยได้มีความรู้สึกประทับใจคือ อาจารย์มัณฑิเตอร์ บุญมา เป็นศิลปินไทยคนแรกๆ ที่โด่งดังในระดับนานาชาติ ผลงานของเขาได้รับการสะสมอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลายแห่ง เช่น อาร์ต แกลลอรี่ ออฟ นิวเซาธ์เวลส์ ออสเตรเลีย ฟุคูโอกะ เอเชีย อาร์ทมิวเซียม ญี่ปุ่น และเขายังได้รับเชิญไปร่วมแสดง ในนิทรรศการและมหกรรมงานศิลปะระดับโลก หลายครั้งเช่น งาน “เขียนนาเล่” การแสดงศิลปะแบบสองปีครั้ง ที่ซิดนีย์ ออสเตรเลีย , โยฮันเนสเบิร์ก, แอฟริกาใต้, เซียงไฮ้, ลิเวอร์พูล ประเทศอังกฤษ

ผลงานของ อาจารย์มัณฑิเตอร์ บุญมา นั้นนับว่าเป็นเอกมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้น โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับสังคมและสภาพแวดล้อม ในระยะแรกเป็นการแสดงออกโดยภาพจิตรกรรม เป็นภาพป้ายจราจร ธงชาติไทย และรูปสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ ต่อมาจึงได้นำวัสดุในท้องถิ่นมาสร้างผลงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นดินทราย สุ่มไก่อ กระสอบ และสิ่งต่างๆ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลงานสื่อผสม ที่แรงและมุ่งตรงสู่ความสนใจของผู้รักศิลปะ ต่อมาเมื่อเขาหันมาให้ความสนใจกับพุทธปรัชญามากขึ้น ผลงานจึงคลี่คลายไปสู่ความหลากหลาย โดยเฉพาะการใช้ ศิลปะการติดตั้งจัดวาง (installation) วิดีโอ อาร์ต (video Art) หรือสื่อผสมอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมให้ผู้ชมงานศิลปะได้เข้าใจ โดยเฉพาะเรื่องสังขาร และความเป็นอนิจจัง ตั้งแต่ชุด อโรคยาศาลเป็นต้นมา

ภาพที่ 13 “กิจกรรมของชีวิตชนบท” มณเฑียร บุญมา

แนวความคิดผลงาน “กิจกรรมของชีวิตชนบท”เป็นการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีพ ในท้องถิ่นชนบทเช่นเสียมคราดไม้หวดข้าวขนาดรดน้ำ กระบวยน้ำและสื่อวัสดุ เช่น ฟางข้าว รวงข้าว ดินเหนียว..ปูนขาวเป็นสื่อประกอบเข้ากับร่องรอยของมือเพื่อแทนสัญลักษณ์ของการใช้แรงงานต่องานหนักที่ เป็นแบบของการดำรงชีวิตของผู้คนในชนบทไทย

นอกจากอาจารย์มณเฑียรบุญมา แล้วยังมีศิลปินที่ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานในลักษณะของนามธรรมอีกท่านคือ อาจารย์อัครเดช บุญนำ ที่ได้หยิบจับเครื่องมือไม้เครื่องมือหรือวัสดุที่มีอยู่ในพื้นถิ่นมีสร้างเป็นงานประติมากรรมในรูปทรงใหม่แต่ให้ความรู้สึกได้ถึงคามมีชีวิตและบ่งบอกถึงเรื่องราวในวิถีชีวิตชนบทอีกด้วย

ภาพที่ 14 “จินตนาการจากเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน” อคุลย์ บุญฉ่ำ

ภาพที่ 15 “จินตนาการจากเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน” อคุลย์ บุญฉ่ำ

แนวความคิดผลงาน “จินตนาการจากเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน” อารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมโดยทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดงานชุดนี้ เพื่อให้เข้าใจในความเป็นชีวิตนั้นไม่มีอะไรที่เที่ยงแท้

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาของผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 2 ส่วนใหญ่คือ

1. การศึกษาเกี่ยวกับเนื้อดินปั้นและเทคนิคการตกแต่ง
2. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนารูปแบบของผลงาน

เนื้อดินปั้นและเทคนิคการตกแต่ง

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคในการตกแต่งชิ้นงานจากการเผาดิบในอุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส หลังจากนั้นก็นำชิ้นงานไปเคลือบไฟต่ำแล้วจึงเผาตกแต่งในอุณหภูมิ 1000 องศาเซลเซียส แต่จะเคลือบเฉพาะบางจุดของชิ้นงานเท่านั้น หลังจากนั้นก็นำชิ้นงานมารวมควันด้วยฟางเพื่อสร้างบรรยากาศให้กับชิ้นงานให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการจะนำเสนอ โดยการเคลือบไปดำนั้นสามารถทำให้ควันนั้นสามารถซึมผ่านเนื้อเคลือบได้จะสามารถสร้างความกลมกลืนกันระหว่างชิ้นงานที่เคลือบและไม่เคลือบได้อย่างลงตัว

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าและสร้างสรรค์งานศิลปกรรมส่วนตัวของผู้วิจัยนั้นมักมีจุดเริ่มต้นจากความประทับใจพอใจในรูปลักษณะของโครงสร้างและหน้าที่ใช้สอยของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือทางเกษตรกรรม หรืองานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน นำมาเพื่อสร้างเป็นผลงานศิลปกรรมขึ้น

ในการค้นคว้าสร้างงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ผู้วิจัยมีความรู้สึกประทับใจกับในวัสดุอุปกรณ์พื้นบ้านของชาวชนบท ที่มีเครื่องมือที่ใช้ในการทำเกษตรกรรม เช่น สี่พาด เครื่องสีข้าว คันไถ คราด และเครื่องมือในการดักจับสัตว์น้ำ เช่น ไซ ลอบยี่น อีจู้ สุ่ม สี่อวัศดูเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงภาพชีวิตทางเกษตรกรรมของชาวชนบทที่ใช้ชีวิตการหากินท่ามกลางธรรมชาติโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นนำมาใช้ทำเครื่องมือได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องไปกับธรรมชาติ

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

1. แนวความคิดและแรงบันดาลใจ เพื่อแสดงออกทางด้านศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาถึงวิถีชีวิตชนบทจากมุมมองและความรู้สึกที่มีต่อสังคมในปัจจุบัน โดยได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์การส่วนตัวของผู้วิจัยที่ได้พบเห็นว่าความเป็นอยู่ของชาวนาไทยนั้นอยู่ได้อย่างเรียบง่าย โดยสามารถพึ่งพาตัวเองได้ และมีความสุขตามอัตภาพ โดยรอบล้อมไปด้วยธรรมชาติและที่อยู่อาศัยข้าวของเครื่องใช้นั้นก็นำมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ไม่ได้มีความหรูหราหรือว่าฟุ้งเฟ้อแต่สามารถที่จะหาความสุขได้อย่างง่ายๆจากผลผลิตที่มีอยู่เหมือนดังเก่าก่อนที่จะกล่าวในน้ำมีปลาในนามีข้าวโดยทิศทางที่จะนำมาสร้างสรรค์ผลงานนั้นจะนำรูปทรงโดยรวมของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงลักษณะที่แสดงออก ถึงวิถีการใช้ชีวิตของชาวนา จากข้าวของเครื่องใช้ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน

2. ลักษณะรูปแบบผลงาน ผลงานในช่วงแรกของผู้วิจัยได้ทำการหา โครงสร้างหลักของชิ้นงานโดยการนำโครงสร้างของเครื่องมือทางเกษตรกรรมนำมาตัดทอนบวกกับการสร้างรูปทรงใหม่เข้าไปเพื่อแสดงเรื่องราวของการทำงานของชาวนาและนำเมล็ดข้าวนำมาฝังลงในชิ้นงานเพื่อให้เห็นถึงเรื่องของผลผลิตและได้ ใช้การขูดขีดเป็นลายเส้นเป็นรูปปลา เพื่อสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ในเรื่องสีสันของชิ้นงานนั้น โดยรวมจะเป็นสีของเนื้อดินแดงเป็นหลักและได้ให้สีเขียวและสีน้ำตาลบางช่วงของชิ้นงานเพื่อองค์ประกอบและดูเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้นในชิ้นงาน แต่ผลงานที่ได้ค่อนข้างจะดูทึบตันและมีเรื่องราวขององค์ประกอบเยอะเกินไปดูขาดเอกภาพในชิ้นงานและสีสันของงานก็ดูดิบด้านจนเกินไปขาดบรรยากาศไม่ส่งเสริมเนื้อหาที่จะนำเสนอจึงหยิบยกปัญหาของรูปทรงและเทคนิคที่เห็นนำมาพัฒนาในช่วงต่อไป

ภาพที่ 16 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 17 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่1

ภาพที่ 18 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่1

ภาพที่ 19 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 20 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 21 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่1

ภาพที่ 22 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่1

ภาพที่ 23 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 24 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 25 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 26 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 27 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 28 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

ภาพที่ 29 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 1

การสร้างสรรคผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ในช่วงระยะที่ 2

1. แนวความคิดและแรงบันดาลใจ ผู้วิจัยต้องการที่จะแสดงเนื้อหาของวิถีชีวิตชนบทที่มีการปลูกข้าวและข้าวนั้นก็เป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เกิดเป็นวิถีชีวิตและการสร้างเครื่องมือในการเพาะปลูกผู้วิจัยจึงนำรูปทรงของเมล็ดข้าวและสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงเกษตรกร ที่ผู้วิจัยมีความประทับใจมาสร้างสรรค์รูปทรงใหม่ โดยการนำลักษณะของรูปทรงเครื่องมือในการประกอบเกษตรกรรมมาตัดทอนและคลี่คลายให้มีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกัน การหาองค์ประกอบของรูปทรงที่สร้างขึ้นใหม่ให้เชื่อมโยงกันอย่างสัมพันธ์กับสัญลักษณ์และร่องรอยที่แสดงออกในชิ้นงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของชาวนาในอดีตท่ามกลางบรรยากาศของท้องทุ่งที่ได้ผลผลิตและความอุดมสมบูรณ์ก็ยังคงอยู่อย่างยั่งยืน

2. ลักษณะรูปแบบของผลงานเมื่อผู้วิจัยได้ทำงานในช่วงระยะแรกนั้นก็เห็นถึงองค์ประกอบที่จะนำมาเสนอในเรื่องของการหยิบจับเครื่องมือเครื่องใช้มาสร้างสรรค์เป็นรูปทรงใหม่นั้นไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกถึงจินตภาพที่ต้องการจะนำเสนอผู้วิจัยจึงได้คิดหาสิ่งที่จะมาแทนโครงสร้างโดยรวมของงานในช่วงที่ 2 ก็ได้หยิบนำเอารูปทรงของเมล็ดข้าวมาเป็น โครงสร้างหลักของชิ้นงานและเสริมองค์ประกอบลักษณะของเครื่องมือไว้ใน โครงสร้างหลักของเมล็ดข้าว เพื่อจะถ่ายทอดถึงจุดหมายหลักของการทำเกษตรกรรมก็คือผลผลิตที่เป็นข้าวแล้วใส่เรื่องราวของเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงการทำงานและแทนค่าสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์ด้วยรูปปลาแต่

ลักษณะโดยรวมของชิ้นงานก็ยังไม่ได้แตกต่างไปจากเดิมมากนักก็จะได้มีการพัฒนาในช่วง
ระยะเวลาต่อไป

ภาพที่ 30 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 31 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 32 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 33 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 34 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่2

ภาพที่ 35 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่2

ภาพที่ 36 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 37 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 2

ภาพที่ 38 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่2

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาวิทยานิพนธ์ในช่วงระยะที่ 3

1. ผู้วิจัยต้องการที่จะแสดงลักษณะและการดำรงอยู่ของชีวิตชนบทไทยโดยผ่านรูปทรงที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ ซึ่งให้ค่าในเรื่องของรูปทรงว่าเป็นจินตภาพของผู้วิจัยกับเรื่องราวและร่องรอยของเครื่องมือเครื่องมือที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตชาวชนบทในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี และมีการนำวัสดุที่เป็นธรรมชาติมาประกอบกับชิ้นงานเพื่อมุ่งเน้นให้เห็นถึงชีวิตที่ล้าสมัยไปด้วยธรรมชาติและคงอยู่ได้ด้วยธรรมชาติ

2. ลักษณะรูปแบบของชิ้นงาน จากการที่ได้ทำงานในช่วงระยะแรกและระยะที่สองนั้น วิเคราะห์ได้ว่าโครงสร้างหลักของช่วงแรกใช้เครื่องมือทางเกษตรกรรมและในช่วงที่สองได้ใช้รูปทรงของเมล็ดข้าวนั้นแม้จะได้มีการตัดทอนและคิดรูปทรงใหม่มาประกอบแต่สิ่งที่ได้ก็ยังมีติดต่อกับรูปทรงเก่าไม่ก่อให้เกิดรูปทรงใหม่ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และหารูปทรงที่อิสระขึ้นมานำเสนอโดยยังคงความรู้สึกและจุดมุ่งหมายที่ไว้โดยในการทำงานในระยะที่สามนี้ได้นำรูปทรงที่เป็นเรขาคณิตมาใช้ในชิ้นงานแต่ยังคงเรื่องราวและร่องรอยของเครื่องมือในการทำงานของวิถีชีวิตชนบท แต่ในครั้งนี้ได้สร้างผลงานที่มีวัสดุอื่นประกอบเข้าไปด้วย โดยใช้ไม้ไผ่และหวายมาแทนค่าในเรื่องของธรรมชาติที่ผูกติดกับชิ้นงานให้เห็นถึงชีวิตเกษตรกรที่อยู่ท่ามกลางการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ และนำเมล็ดข้าวเปลือกมาประกอบในชิ้นงานที่แสดงถึงผลผลิตและยังคงลักษณะการขูดขีดลายเส้นของปลาไว้ที่เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์โดยชิ้นงานทั้งหมดจะมีการนำเสนอในหลายรูปแบบมีทั้งการแขวนผนังการวางพื้นการวางบนแท่นเพื่อแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบโดยรวมของการดำเนินชีวิตและวิถีที่จะมองเห็นได้ด้วยชิ้นงานและการนำเสนอผ่านวัสดุที่นำมาเป็นที่ยู่ของชิ้นงานเพื่อบ่งบอก ถึงจินตภาพที่ต้องการนำเสนอไว้ได้อย่างครบถ้วน

ภาพที่ 39 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 40 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 41 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 42 แบบร่าง 3 มิติ ในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 43 แบบร่างมิติในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 44 แบบร่างมิติในช่วงระยะที่ 3

ภาพที่ 45 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่3

ภาพที่46 แบบร่าง3มิติในช่วงระยะที่3

สรุปการเลือกชิ้นงานเพื่อมาขยายเป็นผลงานสำเร็จ

ผู้วิจัยมีความรู้สึกพอใจและตื่นเต้นกับประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ระหว่างตัวชิ้นงานและวัสดุจากธรรมชาติที่นำมาเสนอในผลงาน เพื่อให้เกิดค่าและความหมายที่แสดงจินตภาพต่างๆของผลงานชิ้นเนื้อหาภายในของผลงานแต่ละชุดที่ได้เลือกนั้นเกิดขึ้นจากการวางจัดประกอบกันระหว่างตัวชิ้นงานและวัสดุธรรมชาติที่ทำการประกอบ ผลสำเร็จของรูปแบบไม่ได้เกิดจากการสร้างที่เป็นรูปทรงเลียนแบบแต่เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดและวิธีการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่มีการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป

จากการได้สร้างสรรค์ผลงานมาทั้งสามระยะแล้วนั้น ก็ได้มีการแก้ไขปรับปรุงทุกช่วงที่ปฏิบัติงานแล้วจนพอใจในชิ้นงานจากที่ทำทั้งหมดก็ได้เลือกผลงานออกมา 8 ชุดที่มีความพึงพอใจและตรงต่อความต้องการนำเสนอ จึงได้เข้าสู่กระบวนการขยายผลงานตามขนาดที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายของการศึกษา

ผลงานชุดที่ 1 ชื่อผลงาน อุ้งข้าว

จากแนวความคิดที่จะถ่ายทอดในเรื่องของการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมที่ได้ทั้งผลผลิตและยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่จึงได้ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน ชุดนี้ที่ได้มีโครงสร้างหลักของชิ้นงานเป็นรูปทรงกลมและทรงรีที่มีลักษณะคล้ายกับภาชนะ ซึ่งทั้งสองรูปทรงนี้มีการถ่ายทอดซึ่งกันและกัน แสดงเป็นลักษณะของชิ้นงานทรงกลมนั้นเป็นที่เกี่ยวเนื่องผลผลิตแต่ก็ได้ถ่ายทอดสู่วงรีซึ่งเป็นที่ดักจับปลาเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีในการทำนาในสมัยก่อนนั้นไม่ได้มีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกจึงเป็นที่อยู่ของปลาในนาข้าวอีกด้วยที่จะบอกได้ว่าในน้ำมีปลาในนามีข้าว โดยในชิ้นงานนั้นจะมีการนำหอยมาประกอบกับชิ้นงานด้วยเชือกโบราณ ที่เป็นสัญลักษณ์การดำเนินชีวิตภายใต้ธรรมชาติ และมีการนำเมล็ดข้าวมาใส่เพื่อแสดงถึงผลผลิต และการชุบฉีคลายรูปปลาก็บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์

ภาพที่ 47 ชื่อผลงาน คูข้าว

ผลงานชุดที่ 2 ชื่อผลงาน อู่น้ำ

ผลงานชุดนี้มีแนวความคิดและที่มาจากผลงานชิ้นที่หนึ่งแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของโครงสร้างหลักของชิ้นงาน ที่จะใช้รูปทรงของเมล็ดข้าวนำมาผ่าซีกเพื่อให้เห็นซึ่งความอุดมสมบูรณ์ที่อยู่ภายใน โดยในรูปทรงของเมล็ดข้าวนี้ได้ประกอบลักษณะสัญลักษณ์ของเครื่องมือดักจับสัตว์น้ำลงไปด้วย

ภาพที่ 48 ชื่อผลงาน อู่น้ำ

ผลงานชุดที่ 3 ชื่อผลงาน กลีกรรรม

ผลงานชุดนี้เกิดจากรำเอาลักษณะของเครื่องสีข้าวแบบดั้งเดิมมาใช้เป็นโครงสร้างหลักของชิ้นงานที่จะแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวการมีชีวิตชีวาระหว่างการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยชิ้นงานมุ่งเน้นให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวในชิ้นงาน

ภาพที่ 49 ชื่อผลงาน กลีกรรรม

ผลงานชุดที่ 4 ชื่อผลงาน บูชาพระแม่โพสพ

เป็นผลงานชุดที่นำเสนอในด้านเกี่ยวกับความเชื่อของชาวนาที่จะมีการเคารพในธรรมชาติโดยก่อนการปลูกข้าวนั้นก็ได้มีการไหว้พระแม่โพสพซึ่งในสมัยก่อนจะมีการไหว้เพื่อเป็นมิ่งขวัญและความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูก โดยชิ้นงานในด้านล่างจะเป็นลักษณะเหมือนอ่างน้ำที่หมุนวนและมีปลาแวกว่าย บอกในเรื่องของความสมบูรณ์ ส่วนในตัวอ่างจะมีลักษณะเครื่องสีข้าวแสดงถึงการทำเกษตรกรรม แต่รอบอ่างจะมีเสาที่ทำจากไม้ไผ่เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงธรรมชาติที่ทอดด้านบนจะเป็นที่ใส่เมล็ดข้าวเปลือกแสดงการเคารพบูชาพระแม่โพสพ

ภาพที่ 50 ชื่อผลงาน บูชาพระแม่โพสพ

ผลงานชุดที่ 5 ชื่อผลงาน เก็บเกี่ยว

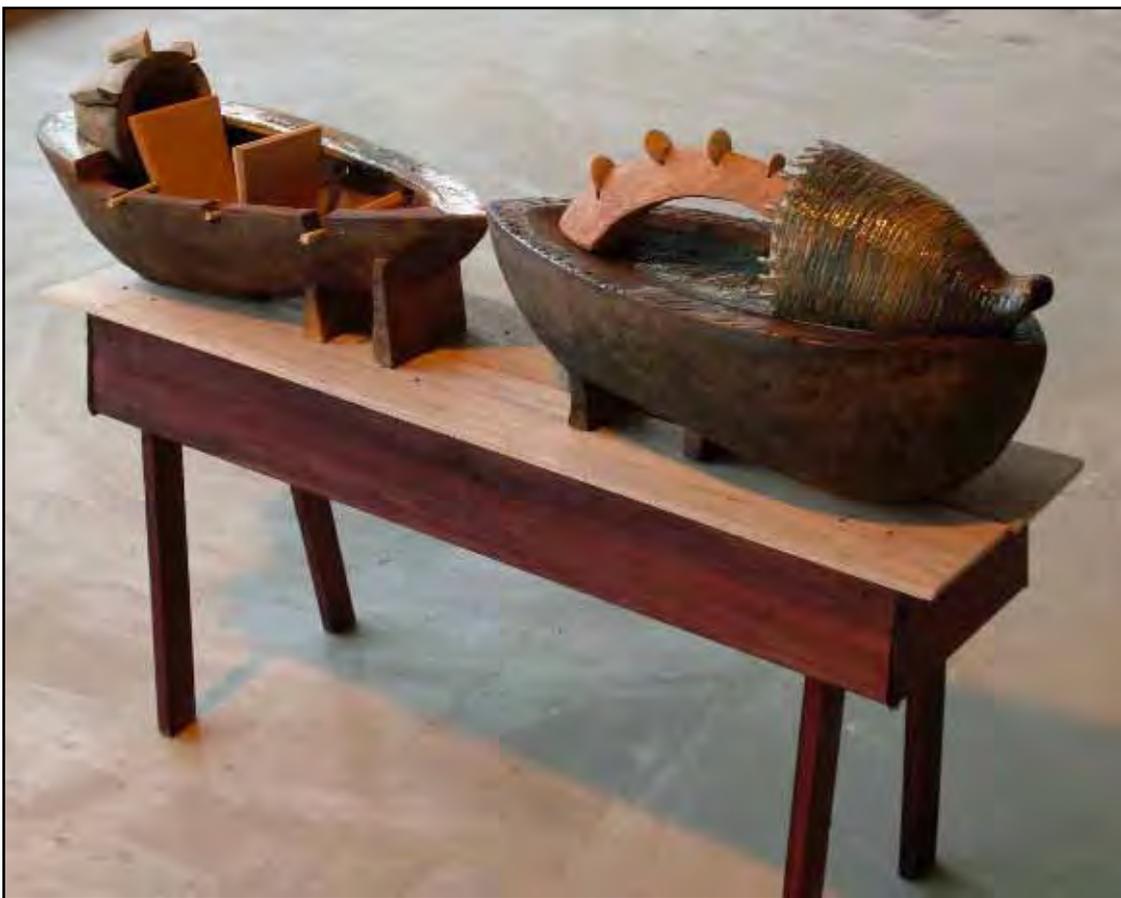
ผลงานชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นถึงการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมที่ไม่ทำลายธรรมชาติ เราก็ได้ผลิตและความอุดมสมบูรณ์ก็ยังคงอยู่ ทำให้ชาวนาพอมีพอกินตลอดไปโดยชิ้นงานแสดงออกเป็นวงรีสองวงที่มีขนาดเล็กและกลางโดยแทนค่าของลักษณะวงรีอันเล็กที่ห้อยขึ้น แล้วใส่ข้าวเปลือกไว้แสดงถึงการเก็บเกี่ยวผลิตแต่พอดี ส่วนวงรีขนาดกลางนั้นคว่ำและมีลักษณะลายเส้นรูปปลาโลมรอบก็แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ที่ยังคงอยู่ โดยมีหวายเป็นตัวเชื่อมชิ้นงานทั้งสองชิ้นเข้าด้วยกันเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกได้ถึงการเป็นอยู่อย่างพอดีก็ยังคงอยู่ได้กับธรรมชาติและ ความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป

ภาพที่ 51 ชื่อผลงาน เก็บเกี่ยว

ผลงานชุดที่ 6 ชื่อผลงาน น้ำน้ำ

ผลงานชุดนี้บ่งบอกในเรื่องของฤดูกาลหน้าฝน ที่จะมีการเริ่มทำการเพาะปลูกโดยใช้โครงสร้างหลักของชิ้นงานนำมาจากรูปเรือที่เป็นสิ่งที่ใช้ไปมาหาสู่และเป็นอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตของผู้คนในสมัยเก่าก่อน โดยภายในของชิ้นงานนั้นจะแสดงในเรื่องของอุปกรณ์ในการทำสิกรรม เพื่อบ่งบอกถึงการทำเกษตรกรรมในหน้าฝนที่จะมีการฝนน้ำเข้ามา เพื่อการเพาะปลูก มุ่งเน้นให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวส่งรับกันระหว่างชิ้นงานทั้งสองชิ้น

ภาพที่ 52 ชื่อผลงาน น้ำน้ำ

ผลงานชุดที่ 7 ชื่อผลงาน ชั่วนาตาปี

ผลงานชิ้นนี้เกิดจากแรงบันดาลใจที่จะใช้รูปทรงของเมล็ดข้าวที่เป็นผลผลิตของชาวนามาเป็นสื่อแสดงภาพวิถีชีวิตและการทำมาหากิน โดยใส่เรื่องราวของการดักจับสัตว์น้ำและร่องรอยของเมล็ดข้าวที่ฝังลงบนชิ้นงานโดยมีการนำเสนอชิ้นงานเป็นการแขวนซึ่งจะใช้หวายมาเป็นกรอบของชิ้นงาน และผูกติดด้วยเชือกโบลานแขวนอยู่บนกรอบไม้เพื่อนำเสนอให้เห็นความหมายว่าการทำงานของชาวนานั้นกว่าจะได้มาซึ่งผลผลิตก็ต้องอาศัยและพึ่งพาธรรมชาติที่อยู่รายล้อมภายในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 53 ชื่อผลงาน ชั่วนาตาปี

ผลงานชุดที่ 8 เครื่องใช้ไม้สอย

ผลงานชิ้นนี้เกิดจากความปรารถนาของผู้วิจัยที่จะนำเสนอเรื่องราวและร่องรอยที่ได้ทำมาตลอดทั้งหมดมาแสดงผ่านชิ้นงานที่เป็นเปรียบเสมือนฝาผนังที่เป็นที่เก็บเครื่องมือเครื่องมือของชาวนา โดยให้ลักษณะชิ้นงานองค์รวมทั้งหมดมีรูปทรงที่หลากหลาย แต่ได้เชื่อมชิ้นงานแต่ละชิ้นเข้าด้วยกันด้วยร่องรอยที่ขูดขีดและกดทับลงบนชิ้นงานและสร้างบรรยากาศในชิ้นงานให้เกิดขึ้นด้วยการร่วมควันจนเกิดเป็นเอกภาพเดียวกันแต่มีความหลากหลายของรูปทรงเพื่อเสนอถึงจินตภาพที่บ่งบอกถึงเครื่องมือเครื่องมือแต่ละอย่างในการทำเกษตรกรรมนั้นมีรูปทรงที่แตกต่างกันการใช้งานก็แตกต่างกัน แต่ก็เกิดขึ้นจากจุดเดียวกันคือวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่เป็นบ่อเกิดของภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันของชาวชนบทในสมัยก่อนได้อย่างสมดุลและคงอยู่กับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 54 ชื่อผลงาน เครื่องใช้ไม้สอย

บทที่ 4

การวิเคราะห์รูปทรง ทักษะธาตุ และการแก้ปัญหาการสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยที่ผ่านมา เป็นการสร้างสรรค์ศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เน้นความงามเชิงสัญลักษณ์จากรูปโครงสร้างจากเครื่องมือทางเกษตรกรรมแสดงความสัมพันธ์ของรูปทรง และเนื้อหาตามทัศนคติของตน ซึ่งอาศัยเรื่องราวเนื้อหาที่ต้องการจะนำเสนอผนวกกับร่องรอยและสัญลักษณ์ที่ต้องการจะถ่ายทอด ตามทัศนคติส่วนตัว โดยนำเอาทัศนธาตุในการก่อตัวของรูปทรง ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เน้นความงามของสีที่ดูเป็นธรรมชาติบนโครงสร้างของรูปทรงที่เรียบง่าย โดยในชิ้นงานส่วนมากจะเป็นลักษณะของเส้นโค้งถ้าเป็นเส้นรอบนอกก็จะให้ความรู้สึกที่ดูอบอุ่นแต่เส้นภายในก็จะเกิดที่ว่างขึ้นมาพร้อมกันซึ่งในทางความหมายของชิ้นงานก็จะแสดงออกถึงอารมณ์ที่ดูอบอุ่นแต่ในขณะเดียวกันก็เกิดการกักเก็บที่ว่างของรูปทรงภายในได้ด้วย ในการศึกษาวิเคราะห์ผลงานจึงจำเป็นต้องแยกเพื่อที่จะบ่งบอกได้ถึงทัศนธาตุได้อย่างชัดเจนซึ่งในทัศนธาตุเหล่านี้ทำหน้าที่สื่อความหมายอารมณ์ความรู้สึกและสุนทรียภาพของผลงาน นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจถึงกระบวนการของการสร้างสรรค์ โครงสร้างของรูปทรงการแสดงเนื้อหา และการชัดเจนในการแสดงออก ร่วมกับข้อมูลอ้างอิงประกอบกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย มาสู่การสร้างสรรค์ที่เป็นกระบวนการตั้งแต่การทำแบบร่าง 2 มิติ แบบจำลอง 3 มิติจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งสิ่งที่นำมาก่อให้เกิด โครงร่างและองค์ประกอบของชิ้นงานทั้งหมดนั้น ได้แก่ รูปทรง(Form) เส้น(Line) ที่ว่าง(Space) พื้นผิว (Texture) และสี(Colour) ที่ปรากฏอยู่บนชิ้นงานเพื่อแสดงเนื้อหาและความชัดเจนในการแสดงออก

การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยเป็นทัศนธาตุที่เป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์ศิลปะทุกแขนงงาน เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นในการก่อเกิดรูปทรงทางความคิดและการก่อตัวของผลงานตามความรู้สึกและจินตนาการ ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งรูปแบบความคิดและการแสดงออก ทัศนธาตุที่ประกอบขึ้นเป็นการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยมีดังนี้

1.เส้น(Line)เกิดจากจุดหลายจุดเรียงต่อกันเส้นนั้นเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการสร้างสรรค์ เส้นเป็นพื้นฐานของทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดและเป็นแกนของทัศนศิลป์ทุกแขนง นอกจากนั้นเส้นยังสามารถแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัวมันเองและด้วยการสร้างเป็นรูปทรงต่างๆ บ้างขณะเส้นสามารถสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ด้วยประกอบกันที่เป็นรูปหรือภาพที่เป็นสากล เส้นขั้นต้นในการก่อรูปมี2ลักษณะคือ เส้นตรงและเส้น โค้งซึ่งเส้นทั้งสองลักษณะให้ความรู้สึกต่างกัน หากนำเส้นลักษณะเดียวกันหรือต่างลักษณะกันมาประกอบกันจะเกิดเส้นในลักษณะต่างๆและก่อให้เกิดความรู้สึกในลักษณะของเส้นเหล่านั้นแตกต่างกันออกไป

2.ที่ว่าง(Space) เป็นทัศนธาตุที่ปรากฏตัวเมื่อมีทัศนอื่นมากำหนดขอบเขตหรือใช้พื้นที่ว่างในการก่อรูปทรง โดยปกติที่ว่างในทัศนธาตุนั้นมองไม่เห็น ที่ว่างจะถูกควบคุมด้วยรูปร่างหรือรูปทรง ที่ว่างเกิดขึ้นในผลงานอาจสื่อความหมายบางอย่างตามที่ผู้วิจัยต้องการ หรือที่ว่างอาจก่อให้เกิดจินตนาการต่อผู้รับชมได้

3.พื้นผิว(Texture) เป็นพื้นผิวของรูปร่างหรือรูปทรงซึ่งมีลักษณะเฉพาะและให้การรู้สึกรับรู้ที่สัมผัสแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นผิวทั้งผิวละเอียดผิวหยาบผิวขรุขระและผิวมัน นอกจากนั้นพื้นผิวสัมผัสยังแบ่งได้ออกเป็น2ประเภทคือ

3.1 ผิวสัมผัสด้วยตา คือลักษณะงาน2มิติรู้สึกได้จากการมองเห็นแต่เมื่อสัมผัสด้วยมือกลับไม่มีความแตกต่างเหมือนอย่างที่ตาเห็น ผิวสัมผัสลักษณะนี้เกิดจากการตกแต่งเกิดจากธรรมชาติหรือเกิดจากการใช้เครื่องมือลักษณะพิเศษในการสร้างพื้นผิวขึ้นมาซึ่งเป็นพื้นผิว ลวง

3.2 ผิวสัมผัสด้วยมือผิวสัมผัสประเภทนี้ไม่เพียงแต่มองเห็นด้วยตาแต่สามารถสัมผัสได้ด้วยมือซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงาน3มิติลักษณะนูนสูง นูนต่ำและลอยตัวมีทั้งผิวสัมผัสตามธรรมชาติและผิวสัมผัสที่สร้างขึ้นใหม่

4.สี(Colour) คือความเข้มของแสงที่กระทบสายตา ค่าน้ำหนักของสีมีผลทางจิตวิทยา เป็นการรับรู้ของประสาทสัมผัสที่เร้าจิตของมนุษย์ให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกและอาการ โต้ตอบต่อสีนั้นๆ นอกจากมีผลทางจิตวิทยาแล้วสียังสามารถเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เกิดความประทับใจและความรู้สึกต่างๆตามอิทธิพลของสีแต่ละสี

ทัศนธาตุทั้งหมดที่ผู้วิจัยนั้น ได้กล่าวมา เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่นำไปสู่การสร้างสรรคตามจินตนาการที่สอดคล้องกับความคิดส่วนตนทัศนธาตุที่สอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ย่อมก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในงานมากยิ่งขึ้น

เนื้อหาในการวิเคราะห์ผลงาน

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาในการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์โดยอาศัยองค์ประกอบของ คุณลักษณะและหน้าที่ของทัศนธาตุดังนี้

1. โครงสร้างของรูปทรง
2. ปริมาตรของรูปทรง
3. ที่ว่างกับรูปทรง
4. พื้นผิวและค่าของน้ำหนักสี

โครงสร้างของรูปทรง

การสร้างสรรค์รูปทรงของผู้วิจัยนั้นอาศัยรูปทรงของเครื่องมือเครื่องมือในทาง เกษตรกรรมมาเป็นโครงสร้างหลักของชิ้นงาน ซึ่งรูปโครงสร้างเหล่านี้ประกอบไปด้วยเส้นทั้งสิ้น เส้นในผลงานของผู้วิจัยมีหลายลักษณะดังนี้

1. เส้น โครงสร้างหลักเป็นเส้นที่กำหนดทิศทางของรูปทรงที่จะบ่งบอกความรู้สึก ของชิ้นงานจะเป็นเส้นโค้งที่มีทั้งแนวตั้งแนวนอนและในแนวระนาบเส้นให้ความรู้สึกอวบอ้วน ดูเป็นธรรมชาติ

2. เส้นรูปนอกของรูปทรงจะเป็นเส้นโค้งที่เดินทางมาบรรจบกันเป็นเส้นกำหนด ขอบเขตของชิ้นงาน เส้นเหล่านี้ประกอบกับชิ้นเป็นรูปผลงานตามจินตนาการให้มีลักษณะของ การขับเคลื่อนคู่มือชีวิต

3. เส้นที่เกิดจากการสร้างพื้นที่ว่างในชิ้นงานจะเป็นเส้นที่ล้อมและรับจากเส้นรูป นอกเพื่อนำเสนอไปในทิศทางที่เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน สร้างความโปร่งให้กับชิ้นงานและเพิ่มมิติ ของงานให้ดูมีระยะที่ปะทะกับสายตามากยิ่งขึ้น

4. เส้นที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวสัมผัสบนชิ้นงาน ได้มีหลายลักษณะด้วยกัน มี ตั้งการขูดขีด การทาบและการตีของไม้และร่องรอยที่เกิดจากการฝังเมล็ดข้าวลงไป แต่พื้นผิวที่ทำ ขึ้นอย่างหลากหลายนั้นได้มีการเคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกันในลักษณะของการหมุนวนหรือ เคลื่อนที่เข้าออกจากศูนย์กลางทำให้เส้นเกิดการเรียงตัว สร้างความรู้สึกเป็นธรรมชาติแลคู่มือชีวิต ขึ้นในชิ้นงาน

โครงสร้างของเส้นที่สร้างขึ้นในผลงานวิทยานิพนธ์นับได้ว่ามีความสำคัญมากต่อการแสดงออก ของผลงานเพราะทุกเส้นที่นำมาใช้นั้นจะเป็นเส้นสายที่ดูแล้วมีความรู้สึกที่เรียบง่ายแต่ในทาง หนึ่งก็ต้องบ่งบอกถึงการเคลื่อนไหวในความสงบเรียบง่ายนั้นด้วย ดังนั้นเส้นที่นำมาใช้จึง จำเป็นต้องมีลักษณะเป็นเส้นที่สอดคล้องและต่อเนื่องกันและเส้นที่อยู่ภายในที่เราสร้างพื้นที่ว่าง

ขึ้นก็ต้องรับกับเส้นรูปทรงภายนอก รวมถึงพื้นผิวที่เกิดจากการสร้างขึ้นอย่างหลากหลายก็เป็น ส่วนที่เกื้อหนุนให้งานออกมา มีความสมบูรณ์ และมีเอกภาพมากที่สุด

ปริมาตรของรูปทรง

ปริมาตรเกิดจากการก่อตัวของรูปทรงในพื้นที่ว่าง หรือกินพื้นที่ในอากาศทำให้เกิด รูปร่างหรือรูปทรง ลักษณะของปริมาตรของผลงานผู้วิจัยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. ปริมาตรของรูปทรง เป็นปริมาตรที่ทับซ้อนแต่มีความอวบอ้อม ปริมาตรลักษณะ นี้จะมีพื้นที่ว่างล้อมรอบและจะแสดงลักษณะของพื้นผิว ได้อย่างชัดเจนมากกว่าส่วนอื่นๆ ที่ ว่างที่เลื่อนไหล โอบล้อมรูปทรงทำให้ปริมาตรแสดงพลัง ได้ตอบกับพื้นที่ว่างภายนอก

2. ปริมาตรของที่ว่าง เกิดขึ้นล้อมรอบรูปทรง โดยเราสามารถที่จะสร้างพื้นที่ว่าง ภายในชิ้นงานได้เช่นเดียวกันจากการเจาะเพื่อเปิดพื้นที่ ในเนื้องานเพื่อสร้าง ความเด่นชัดใน รูปทรงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ดังที่ได้กล่าวมาในขั้นต้นแล้วว่ารูปทรงโครงสร้างของชิ้นงาน โดยรวมนั้นประกอบไปด้วยแกน โครงสร้างและแผ่นราบ ประกอบขึ้นเป็นรูปทรงของชิ้นงาน แผ่นราบที่ได้กล่าวถึงในที่นี้เป็นส่วนสำคัญ ที่จะบ่งบอกงานทุกชิ้นที่สร้างขึ้นนั้นเกิดจากการห่อหุ้มของแผ่นราบหรือ ระนาบภายนอกซึ่งปริมาตรทั้งสองอย่างที่ได้กล่าวมานั้นได้เชื่อมกับ โครงสร้างหลักจนเกิดเป็น ผลงานที่สร้างสรรค์ชิ้นของผู้วิจัย

ที่ว่างกับรูปทรง

ผลงานของผู้วิจัยนั้น โดยรวมจะมีที่ว่างเข้ามาเกี่ยวข้องกับรูปทรงเสมอ การสร้างที่ ว่างภายในรูปทรงเพื่อลดความทึบตัน และให้เกิดการถ่ายเทของอากาศ บ้างขณะที่ว่างที่เชื่อมต่อกัน หรือเรียงตัวต่อเนื่องกันทำให้เกิดมิติวงที่รับรู้ได้โดยการมอง รวมทั้งที่ว่างที่ก่อตัวเป็น ปริมาตรที่ว่างภายในรูปทรง เพื่อได้ตอบกับโครงสร้างของรูปทรง

ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับที่ว่างที่สร้างขึ้นบนพื้นผิวรูปทรงและรูปทรงภายนอก ด้วย เหตุที่ว่าที่ว่างก็เป็นสื่อสัญลักษณ์ที่แสดงออกได้ถึงเนื้อหาของชิ้นงาน ที่จะก่อให้เกิดการ เคลื่อนไหวของผลงานที่มีความสัมพันธ์กับเส้นรอบนอกของรูปทรง

พื้นผิวและค่าน้ำหนักของสี

ลักษณะพื้นผิวที่สัมผัสที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นบนชิ้นงานนั้นมีความหลากหลายทั้งมีการขูดขีดเป็นสัญลักษณ์และเป็นร่องรอยของธรรมชาติหรือเลียนแบบลักษณะของพื้นผิวเครื่องจักรสาร แต่ทิศทางของพื้นผิวที่สร้างขึ้นนั้นสร้างในลักษณะการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวมีชีวิตให้ความรู้สึกถึงธรรมชาติ

สีของเขม่าควันที่ฉาบผิวผลงานมีลักษณะเข้ม อ่อน และค่อยเลื่อนหายไปในงานเผยให้เห็นสีของผิวเนื้อดินบางบริเวณมีความแตกต่างระหว่างเขม่าควันกับเนื้อดินทำให้เกิดเสมือนสีสันของธรรมชาติที่จะไม่มีสีสันที่เสมอกันเลยเสียทีเดียว และยังทำให้ชิ้นงานนั้นดูนุ่มนวลยิ่งขึ้น โดยเขม่าควันนั้นได้จับที่ผิวดินและได้ผสานเข้าไปในผิวเคลือบจนสร้างความสมดุลระหว่างพื้นผิวทั้งสองลักษณะได้อย่างลงตัวและมีเอกภาพ

วัสดุที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมกับชิ้นงานนั้นมันก็ได้ทำหน้าที่ของมันได้อย่างลงตัวไม่ใช่แต่เป็นส่วนประกอบเท่านั้นแต่ยังมีส่วนช่วยในการบอกเล่าถึงเรื่องราวของชิ้นงานได้ด้วย โดยมีหวายและไม้ไผ่ที่นำมาเป็นตัวแทนของธรรมชาติและเมล็ดข้าวเปลือกก็ได้บ่งบอกในเรื่องของผลผลิต ซึ่งมีส่วนช่วยเสริมให้ชิ้นงานสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีความรู้สึกว่ากระบวนการทำงานที่หลากหลายจนออกมาเป็นชิ้นงานสำเร็จได้นั้น เป็นแนวทางที่ดีที่จะนำไปพัฒนาหรือต่อยอดชิ้นงานอื่นต่อไปได้เพราะจากการที่ได้สังเกตผลงานของตัวผู้วิจัยเองก็ได้ค้นพบว่าในการทำงานแต่ละช่วงนั้น ควรจะมีการหยุดและวิเคราะห์ผลงานที่ออกมาอย่างถี่ถ้วนเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานต่อไปอย่างมีจุดหมายและประเด็นอย่างชัดเจนซึ่งจะพบเห็นในผลงานว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในตลอดระยะเวลาการทำงาน

การสร้างสรรค์ผลงานนั้นในบางช่วงเวลาก็ต้องเผชิญกับปัญหาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวัสดุและวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ก็เป็นคุณค่าอย่างดีกับการได้ก้าวผ่านมันมาอย่างมองเห็นถึงปัญหาและกลับรู้สึกสนุกกับการแก้ปัญหาจนทำให้มองเห็นตัวตนและแนวทางในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเวลาต่อไป

ปัญหาและการแก้ปัญหาการสร้างสรรค์

จากสิ่งที่เกิดจากความประทับใจในวัยเยาว์ของผู้วิจัยนั้นที่ได้เติบโตมาท่ามกลางชีวิตในชนบทไทยที่รู้สึกเห็นถึงแก่นแท้ของความเป็นอยู่และความสุขที่เรียบง่ายเมื่ออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ จนเกิดเป็นเรื่องราวที่อยากจะบอกเล่าสู่ โลกปัจจุบันที่ผู้วิจัยก็อาศัยอยู่ อยากจะหยุดอยากกลับไปก็เลยต้องจำลองความรู้สึกนึกคิดออกมาผ่านผลงานศิลปะ ที่ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงแรกนั้นก็ยังขาดความเข้าใจ คิดแต่นำเครื่องมือทางทัศนกรรมในสมัยก่อนมาบอกเล่าเรื่องราว จนทำไปได้ซักระยะจึงมองเห็นว่า ควรที่จะสร้างรูปทรงขึ้นมาใหม่เฉพาะตน แต่สิ่งที่จะบอกเรื่องราวเนื้อหาที่น่าจะเป็นในเรื่องของร่องรอยบนชิ้นงาน ที่มีความหลากหลายซึ่งมองก็อาจจะรับรู้ได้ถึงที่มา จนเกิดเป็นที่ว่างระหว่างผู้สร้างสรรค์และผู้รับชม ที่จะสามารถเดินนำจินตนาการส่วนตัวไปต่อเติมกับชิ้นงานนั้นได้ อย่างสมบูรณ์ตามที่ตนเอง

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผาของผู้วิจัย ได้ดำเนินตามขั้นตอนที่ได้วางไว้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายและผลสำเร็จในการสร้างสรรค์ซึ่งขั้นตอนต่างๆในการดำเนินงานในเรื่องของการตกแต่งสีของชิ้นงานนั้นค่อนข้างที่จะปล่อยอิสระในเรื่องของวัตถุดิบในการสร้างสรรค์

วัตถุดิบที่ใช้ก็จะเป็นดินพื้นบ้านที่จะให้สีสันทันไม่เสมอกันในการสร้างสรรค์แต่ละครั้งและในการตกแต่งก็ใช้วิธีการเผาที่รุ่มควันด้วยฟางซึ่งตัวผู้วิจัยก็ไม่สามารถที่จะคราดเผาถึงสีสันทันที่จะออกมาได้ทั้งหมด แต่สีสันทันที่ออกมาก็ดูเป็นธรรมชาติดูแล้วไม่เกิดการแสเสร้างในการปรุงแต่ง แสดงความงดงามตามอย่างธรรมชาติอย่างแท้จริง

ปัญหาที่ผู้วิจัยได้พบในการทำชิ้นงานคือการนำเนื้อดินพื้นบ้านมาทำการขึ้นรูปของชิ้นงานนั้นจะมีปัญหาของการหดตัวของชิ้นงานเป็นอย่างมากทำให้เกิดการแตกร้าวทั้งก่อนเผาและหลังเผา ซึ่งในการเผานั้นได้ใช้เตาแก๊สในการเผาซึ่งตัวเตาแก๊สนั้นจะมีการขึ้นและลงของอุณหภูมิอย่างรวดเร็วซึ่งทำให้เนื้อดินพื้นบ้านที่นำมาทำการขึ้นรูปนั้นที่มีความละเอียดสูงไม่สามารถทนไฟได้เกิดความเสียหายต่อชิ้นงาน จึงได้มีการควบคุมเตาเผาเองให้อุณหภูมิขึ้นอย่างช้าๆ และสม่ำเสมอก็แก้ปัญหาการแตกร้าวในชิ้นงานได้ดีขึ้น

สิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์คือการมุ่งสู่เป้าหมายความคิดการแสดงออกและการนำเสนอรูปลักษณะผลงานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในการทำงานมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก็ทำให้ความคิดในการสร้างสรรค์เปลี่ยนไป การพัฒนาความคิดจนรูปลักษณะของผลงานได้เดินทางมาห่างไกลจากจุดเริ่มต้นซึ่งก็เป็นการบ่งบอกได้ถึงการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่ในบางครั้ง การยึดหลักการที่ตั้งไว้ก็เป็นส่วนที่ยึดติดตัวเองไม่ให้ก้าวต่อไปจนขาดอิสระ จนบางครั้งเอกภาพแห่งความคิดก็สั่นไหว และทำให้ความบริสุทธิ์แห่งการสร้างสรรค์แผ่วเบา

บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี. ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- โกมล รักรั้ววงศ์. วัตถุดิบที่ใช้ในงานเครื่องปั้นดินเผาและเนื้อดินปั้น. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยครูพระนคร, 2531.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. โลกศิลปะศตวรรษที่20. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิชย์, 2531.
- ชลุด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิชย์, 2531.
- ทวี พรหมพฤกษ์. เครื่องปั้นดินเผาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ:โอเคียนสโตร, 2523.
- นฤกุล ชมพูนิช. การศึกษาเครื่องใช้ในครัวแบบดั้งเดิมของชนบทภาคกลาง. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร, 2533.
- มาโนช กงกระนันท์. จักสานราชบุรี. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต, 2522.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. ศิลปะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:บริษัท วิสคอมเซ็นเตอร์ จำกัด, 2548.
- สุขุมล เล็กสวัสดิ์. เครื่องปั้นดินเผาพื้นฐานการออกแบบและปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- อารี สุทธิพันธ์. มนุษย์กับจินตนาการ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2533.
- เอี่ยม ทองดี. ควาย ข้าว พระ ผี พิธีกรรม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา, 2547.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายเกรียงไกร ดวงจร
ที่อยู่	199 ซอย 3 ถนนเดชอุดม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา คณะมัณฑนศิลป์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
พ.ศ. 2550	ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2548	หัวหน้าฝ่ายออกแบบ บริษัท คราวน์ เซรามิก
พ.ศ. 2549-2550	กิจการส่วนตัว เกี่ยวกับสินค้าตกแต่งภายในบ้าน ร้าน By Hand
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2547	ได้รับทุน “เปรม ติณสูลานนท์”
พ.ศ. 2547	ชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดปั้นของตกแต่งสวน ในงาน โอ่ง อ่าง กระจ่าง สวน ที่ห้างสรรพสินค้า ซีคอนสแควร์
พ.ศ. 2548	รางวัลดีเด่น เครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ
พ.ศ. 2550	ได้รางวัลรองชนะเลิศการประกวด Animation ในงาน IT Fair ที่ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ นครราชสีมา
พ.ศ. 2551	ได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร